

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Barbara Baraldi
OSSERVATORE OSSCURO

Copyright © 2018 Barbara Baraldi
Published by arrangement with Piergiorgio Nicolazzini Literary Agency (PNLA)
Translation Copyright © 2022 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04587-1

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

BARBARA
BARALDI

POSMATRAČ
IZ
SENKE

Preveli Ljubeta Babović i Svetlana Babović

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2022.

*Istina ima samo jedno lice,
ono koje žestoko opovrgava.*
Žorž Bataj

Nije bilo prozora u toj sobi, nije postojala nikakva mogućnost da Aurora Skalvijati skrene pogled sa dvojice svojih sagovornika.

Mlađi je sedeo preko puta nje, u crnom odelu koje kao da je upravo izašlo iz krojačnice. Za džepčić mu je bila okačena značka operativca sudske policije. Aurora je sa mesta na kojem je sedela savršeno dobro mogla da pročita njegovo ime i zvanje, Ettore de Robertis, glavni inspektor. Ispred njega je ležala fascikla sa žutim koricama bez ikakvog natpisa na njima. Prema načinu kako je bila čuvana izgledalo je da sadrži dokumente koji se odnose na državnu tajnu.

Drugi čovek je bio poprilično ćelav, što je pokušavao da prikrije prekrivanjem kosom. Sedeo je na stolici pored zida u dnu prostorije, koja je verovatno bila prilično neudobna, s obzirom na to da je neprestano pokušavao da pronade odgovarajući položaj. Povremeno je nestrpljivo bacao pogled prema vratima iza svojih leđa.

Možda se plašio da će posmrtni ostaci koji su se nalazili u hladnjačama mrtvačnice oživeti i upasti u sobu.

Aurora ispi gutljaj vode iz flašice. „Baš je zagušljivo ovde.“

Soba je bila skućena. Zidovi su bili ogoljeni, omalterisani farbom koja je pre nekoliko decenija verovatno bila bela. Sa neonske sijalice okačene o plafon dopirala je svetlost i bacala senke na sva ta lica.

„Još samo nekoliko minuta strpljenja, zamenice inspektora Skalvijati“, uzvratila De Robertis. „Samo da dođe tehničar sa video-opremom.“

Aurora duboko udahnu. „Da li je snimak baš neophodan? Rekli ste da se radi o formalnosti.“

„U krajnjoj liniji, da. Mada završetak ćaskanja zapravo zavisi od vas i vaše spremnosti za saradnju.“ Postojala je crta samozadovoljstva u načinu na koji je De Robertis sricao reči. Bilo je neverovatno kako

uspeva da govori ne pomerajući nijedan mišić lica, osim usana. Skoro kao lutka koja govori iz stomaka.

Aurora se zapita da li je to čekanje u stvari samo taktika da je zastraše. Dovoljno je poznavala tehnike ispitivanja da bi znala kako se subjekat dovodi u nepriliku i na taj način navodi na priznanje, tako što mu predstave da već sve znaju. Taj pristup joj se nikada nije sviđao, uvek se dobro snalazila kada je trebalo da shvati da neko laže, a da ne mora da primenjuje strategiju iz udžbenika iz Kriminologije. Povrh svega, u ovom je slučaju upravo ona bila sa druge strane stola.

„Gluposti. Nemam ništa više da dodam na ono što sam vam već rekla. Znam o tome koliko i vi.“

Na De Robertisovom licu pojavi se senka osmeha. „Biće načina da se vratimo na to.“

Aurora oseti krčanje u stomaku. Izvuče iz džepa pantalona mobilni telefon i proveri koliko je sati. Bilo je skoro podne, a nije ništa prezalogajila od jutros. Ovi poslednji dani bili su prilično intenzivni, uglavnom zbog nedavne smene na vrhu Komesarijata. Skoro da nije mogla da poveruje da se komesar Pjovani sprema za odlazak u penziju. Bila je ubeđena da će svakog trenutka priznati da je to samo loša šala i da će nastaviti da izdaje naređenja kao da se nije ništa desilo.

„Izvinjavam se, moram da vas zamolim da ga isključite.“

Aurora zakoluta očima, gledajući u plafon. Htela je da se pobuni, kada se vrata naglo otvoriše i na njima se pojavi mladić snažne građe i dobro negovane guste brade. Imao je na sebi crnu duksericu sa natpisom *Policija* na leđima, a preko ramena je nosio torbu koju je potom žurno stavio na sto. Pokretom glave pozdravi dvojicu policajaca i baci se na posao da pripremi improvizovanu video-stanicu.

Namesti tronožac pored De Robertisa i na njega pričvrsti video-kameru staru najmanje deset godina. Ubaci kasetu, izvrši probu da proveri da sve funkcioniše kako treba i onda saopšti: „Gotovo.“ Na kraju se pozdravi sa prisutnima i ode.

„Odlično“, saopšti De Robertis. „Možemo da počnemo.“

„Savršen tajming“, progundā Aurora.

„Kao prvo, zamenice inspektora Skalvijati, potvrđujete li da u ovom razgovoru učestvujete dobrovoljno, i da vas niko nije primorao da to učinite?“

„Čini mi se da mi niste ostavili mnogo izbora.“

„Molim vas, ograničite se na to da odgovorite na pitanje.“

„Da“, uzdahnu Aurora.

„Vrlo dobro.“ De Robertis pogleda u pravcu kamere, da se uveri da je snimanje u toku. „Sada, učiniće vam se banalnim, ali bih želeo da znam gde ste se nalazili sinoć između ponoći i pet ujutro.“

„Bila sam u svojoj kući u Sparvari.“ Bilo joj je neobično što na taj način govori o gradu u koji se preselila pre jedva četiri meseca i koji je svakako nije prihvatio raširenih ruku. Početno nepoverenje kolega skoro da je postalo neprijateljstvo, zbog metoda kojima se suočila sa slučajem serijskog ubice poznatog kao Zli vuk. Diplomacija joj nikada nije bila jača strana i to joj nije pomoglo da se prilagodi u novom gradu.

Da stvari budu još gore, baš sada kada su se nesuglasice sa komesarom Pjovanijem izgledale, stigla je najava njegovog povlačenja.

„Da li neko može to da potvrdi?“

„Ne. Živim sama.“ Aurora je pre nekoliko nedelja iznajmila kuću na samoj periferiji grada, što je predstavljalo lep napredak u odnosu na sobu u pansionu u kojoj je boravila u prvo vreme. Kući je bilo potrebno malo renoviranja, nameštaj je bio skroman i imala je samo jedan sprat, pored suterena u koji nikada nije ulazila, ali su tu bile sve pogodnosti koje su joj bile potrebne. Mogla je da stigne do centra za samo nekoliko minuta i bila je dovoljno blizu gradskom parku u kojem je volela da provodi ono malo slobodnog vremena i čita, zaklonjena drvećem i okružena cvrkutom ptica. Više je volela tu kuću nego stan, zbog posla. Već je prošla kroz to kada je morala da radi prekovremeno, što se događalo najmanje jednom nedeljno, i zbog čega je provodila noći na poslu, i što nije bilo ništa gore od komšijskog psa koji iznenada zalaje ili komšinice sa sprata iznad koja je imala običaj da satima hoda na štiklama.

De Robertis otvori fasciklu i poče da je prelistava. Nakon kratkog razmišljanja, reče: „Vidim da ste se nedavno preselili iz vašeg rodnog grada Torina u Sparvaru.“

Aurora je pretpostavljala da ono što je De Robertis smatrao dragocenim rukopisom nije ništa drugo nego njen dosije. Izveštaj o njenim greškama, svemu onome što ju je dovelo da sada bude ovde.

Pomeri čuperak kose iza uveta, otkrivajući za trenutak dugačak ožiljak na slepoočnici. „Mislila sam da će tema biti ono što smo videli večeras.“

„Doći ćemo i do toga“, reče De Robertis naoko pomirljivo. „Sada bih želeo da se usredsredim na disciplinski postupak koji se vodio lično protiv vas posle vatrenog okršaja, takozvane munjevitke akcije za Novu godinu u nekadašnjoj klanici, i kasnije psihijatrijske procene kojoj ste bili podvrgnuti. Mislim da nema sumnje da to ima veze sa vašim premeštajem.“

Aurora je morala da se bori da ne izgubi kontrolu. „Ako namerate zvanično da me optužite, znači da moram da pozovem advokata.“

„Ne verujem da će to biti potrebno u ovoj fazi.“

„Nisam više ona osoba“, reče Aurora, naprežući se da zadrži smirenost. „Naučila sam se na svojim greškama, zašto da se vraćamo na tu staru priču?“

„U vašem bolničkom kartonu je jasno naznačeno da ste počeli da ispoljavate mentalne smetnje. Lekari koji su vas lečili, mada smatraju da ste se izlečili od posttraumatskog stresa, tvrde da bi komad metka koji vam je ostao u glavi mogao da ostavi nepredvidive efekte na vašu psihi. Tačno je, vraćeni ste u službu... Ipak, da li mislite da te smetnje mogu da na neki način utiču na vašu sposobnost rasuđivanja?“

Aurora oseti da joj vri krv u venama. Naglo ustade. „Odlazim.“

„Sedite“, umeša se pročelavi čovek. Do tog trenutka je bio toliko ćutljiv, da je Aurora skoro zaboravila na njegovo prisustvo. „Osim ako biste radije da vas ujutru pozovu u Kvesturu kako bi vas saslušao pomoćnik javnog tužioca lično.“

Aurora mu uputi krvoločan pogled. „Onda recite vašem kolegi da prestane sa insinacijama.“

„Inspektor De Robertis samo radi svoj posao.“

„Molim vas, Skalvijatijeva, sedite“, reče De Robertis. „I to je u vašem interesu.“

„Tamo napolju je leš!“, pobuni se ona. „Videli ste kako je unakažen. Ubica se slobodno kreće. Zar stvarno mislite da ja imam neke veze sa... tom stvari?“

De Robertis je davao sve od sebe da deluje smireno, ali mu je u očima plamteo blesak grabljivice.

„Recite mi, u kakvim ste odnosima bili sa žrtvom?“, reče mirnim glasom.

„Odnosima? Nikada u životu ga nisam videla.“

„Možemo da preskočimo fazu u kojoj se pretvarate da ništa ne znate, a ja nastojim da vam izvučem verodostojan odgovor.“ Pomirljiva fasada mladog glavnog inspektora definitivno je pala, ustupajući mesto lovačkom psu koji lovi svoj plen. „I vi ste, uostalom, policijski zvaničnik... Ne poigravajte se sa mnom i uveravam vas da vam niko neće učiniti ništa loše.“

„Grešite ako mislite da ćete me zastrašiti. A sada ću pokušati da budem što je moguće jasnija“, zarezala Aurora. „Nikada nisam videla tu osobu. Nemam ni najblažu predstavu o kome je reč.“

Proćelavi čovek skoči na noge, zagleda se Aurori pravo u oči i tresnu rukom o sto. „A kako onda, dođavola, objašnjavate natpis na grudima žrtve?“

2

Tri sata ranije

Poziv je iznenadio Auroru. Upravo je stigla kući i sve što joj je bilo potrebno bila je vrela kupka koja će odneti umor od tog dana.

Ekran mobilnog telefona pokazivao je nepoznat broj. „Skalvijati“, reče ona, pritiskajući zeleni taster.

„Ovde je glavni inspektor De Robertis iz policijske stanice u Bolonji. Upravo sam zvao vaš Komesarijat. Rekli su mi da ste izašli i dali su mi ovaj broj.“

„Dobro večer, inspektore. Čemu mogu da zahvalim za ovaj poziv?“

„Stvar je pomalo delikatna. Više bih voleo da razgovaramo o tome lično. Mislite li da možete da mi se pridružite na groblju kartezijanskog manastira?“

„Groblju? Je li to neka šala?“

„Naprotiv. Veoma sam ozbiljan.“

„Ne znam šta su vam rekli u Komesarijatu, ali bih rekla da ste pozvali pogrešnu osobu.“

„Uveravam vas, Skalvijatijeva, da tačno znamo ko ste vi.“

Da li je to bio samo njen utisak ili je ta rečenica zaista zvučala nekako neodređeno preteće?

„Upravo sam završila sa poslom i iscrpljena sam. Možemo li da odložimo za sutra jutro?“

„Rekao bih da ne možemo“, glasio je odgovor. Pre nego što je mogla da prigovori, on dodade: „Znate li kako da dođete?“

Nastade duga pauza. Aurora se osvrnu oko sebe, kao da traži izgovor da izbegne tu neočekivanu gnjavažu. Trebalo joj je skoro sat vremena do Bolonje, a poslednje što je sada želela bilo je da kreće na put. „Koristiću navigaciju“, uzdahnu, okončavši telefonski razgovor.

Dok je vozila, nije prestajala da misli na reči inspektora De Robertisa. Možda nije bio nevaspitan, ali joj se po tonu njegovog glasa učinilo da je uobražen, ako ne i prestrog. Zvučao je više kao da se obraća osumnjičenom za neko krivično delo, a ne kolegini iz drugog okruga.

S obzirom na sve to, mogla je da pretpostavi da zasigurno neće samo tražiti savet od nje. Prošlo je dosta vremena otkako je neko poslednji put koristio njenu stručnost. Uostalom, čitav tok njenih studija učinio ju je izuzetnim stručnjakom. Bila je najbolja na kursu iz Kriminologije, a tokom službe u specijalnoj jedinici u Torinu specijalizovala se za profajling. U to vreme se često događalo da kolege traže pomoć od nje kada je trebalo napraviti psihološki profil neidentifikovanog subjekta (obično skraćeno zvanog subjekat N-1), na osnovu zločina koji je počinio. Taj profil pomagao je da se suzi krug osumnjičenih ili barem da se pribave indikacije o terenu na koji treba koncentrisati istragu.

Posebno je bio tipičan slučaj koji je štampa prozvala *Ubica iz ispovedaonice*. Namamljivao je žene, uglavnom udate, srednjih godina, tako što bi se uvlačio u ispovedaonicu neke crkve na periferiji, u vreme kada je u njoj najmanje ljudi, i pretvarao se da je sveštenik. Nakon što bi saslušao ispovest odabrane žrtve, ošamutio bi je i odvuкао na neko izolovano mesto, zatim je silovao i ubio, uglavnom tako što bi je zadavio.

Istraga se u početku koncentrisala na volontera iz socijalnih službi, na osnovu nekih njegovih optužbi za nasilje u kući. Među osumnjičenima su bili i bivši nevenčani suprug jedne od ubijenih žena i vlasnik pogrebnog preduzeća koje je organizovalo sahrane u dve umešane parohije. Ali kada se optužba srušila kao kula od karata na osnovu DNK analize, uključena je Aurora.

Analizirajući modus operandi, mlada policajka je došla do zaključka da se radi o nekom ko je pretrpeo seksualno zlostavljanje tokom detinjstva, i to od nekog sveštenog lica.

Na osnovu profila koji je sastavila, subjekat je patio od oblika psihoze nastale na osnovu traume iz detinjstva, imao je manje od četrdeset godina, bez stalnog zaposlenja, nikada nije upoznao oca i još uvek živi sa majkom. Ona je sigurno radila kao služavka u nekoj parohiji ili kod nekog predstavnika sveštenstva i to je objašnjavalo toliku bliskost ubice sa verskim objektima, dobro ih je poznavao, što mu je omogućavalo da lako zametne svoje tragove. Sposobnost da se prikriju među običnim svetom tipična je za psihopate, do te mere da izgledaju kao skoro nevidljivi članovi društva.

Po Aurori, subjekat je krivio majku za to što nije nikada upoznao oca, koji je mogao da ga zaštiti od neprijatnosti kojima je bio izložen. Što je značilo da se ubilački nagon rađao iz želje da je kazni, prisećajući se zlostavljanja pretrpljenih u detinjstvu.

Uprkos tome što je izgledalo da slučajno bira plen, Aurora je bila ubeđena da je ubica poznavao svoju prvu žrtvu. Upravo je ta intuicija bila odlučujuća za istragu. Zaista, žrtva je pre nekoliko godina odbila nametljivo udvaranje jedne žene koja je radila u službi nekog crkvenog velikodostojnika.

Čovek u trenutku hapšenja nije pružio nikakav otpor. Smejao se, zagonetno pokazujući zadovoljni izraz lica, kao da je dugo gajio želju da bude otkriven i da saopšti svetu za šta je sposoban. Kada bi na to pomislila, Auroru bi podišli žmarci.

Pa ipak, odjeci prošlosti bili su poput sećanja na jedan drugi život. Prošle su više od dve godine od vatrenog okršaja u kojem je ubijen njen nadređeni, glavni inspektor Flavio Anversa, koji je bio i njen nevenčani suprug. Dogodilo se to tokom operacije hvatanja grupe serijskih silovatelja i ostavljen joj je u nasleđe komad metka u glavi: po mišljenju hirurga, isuviše opasnog za pomeranje. Od tada Aurora više nije bila ista osoba.

Nijedan od psihijatarata koji su je lečili za vreme rehabilitacije nije bio u stanju da predvidi efekte tog komada metka na duži rok. Dijagnostikovao joj je bipolarni poremećaj.

Morala je da se navikne na česte migrene, promene raspoloženja, depresiju, anksioznost i napade panike, čak halucinacije. Ponekad su

glasovi u glavi bili tako jasni da se nisu razlikovali od stvarnosti. Samo zahvaljujući mesecima lečenja i velikoj upornosti, Aurora je uspela da se uzdigne i se vrati u operativnu službu. Ali su se malo pre premeštaja u Sparvaru u Donjoj Emiliji krize vratile. Zato je bila prinuđena da laže o svom stanju i da se sama bori protiv utvara u njenoj svesti. Činjenica je da nije mogla zamisliti drugi život osim onog u policiji. Znala je da još može da pruži svoj doprinos. Dugovala je to Flaviju, dugovala je to nekadašnjoj mladoj, briljantnoj Aurori.

Naravno da nije mogla da izbriše prošlost, nakon što je njena karijera nepopravljivo ugrožena, pa je preseljenje u drugi grad moglo da bude šansa za novi početak, da joj nije pratila njena reputacija.

Nije bilo lako priviknuti se na novi Komesarijat, pogotovo što niko od nadređenih kolega nije bio spreman da je shvati ozbiljno.

Sa jednim izuzetkom: narednikom Brunom Kolazantijem.

Bruno je bio jedini koji se nije ponašao prema njoj kao prema strancu i prvi joj je poklonio poverenje. Mada niži po činu, u izvesnom smislu ju je štitio, ohrabrujući je kada se činilo da joj sve ide naopako. Uprkos tome što je na sve načine pokušavala da to spreči, nešto se čak razvilo između njih. Ali je Aurora radije prekinula tu vezu u začetku. Da li je to bio egoizam ili strah? Rekla je sebi da je to učinila zbog Elene, Brunove nevenčane žene. Nije želela da bude uzrok njihovog raskida.

Istina je da nije bila spremna da se vezuje za nekog sa posla, sećanje na ono što se dogodilo sa Flaviom još uvek ju je progonilo.

Bruno je možda zbog toga podigao barijeru između njih. Radili su na samo koji metar razdaljine u Komesarijatu, ali joj je ipak već nedeljama jedva upućivao poneku reč, a kada bi ona pokušala da započne razgovor, on je odgovarao kratko, izbegavajući njen pogled. U krajnjoj liniji, možda je tako i bilo bolje.

Glas navigacije trže je iz razmišljanja. Nedostajalo je manje od kilometra do odredišta, ali je i sa tog rastojanja Aurora videla niz plavih rotacija čije je treptanje prodiralo kroz granje drveća oko parkinga. Sudeći po skupu snaga javne bezbednosti i užurbanosti prisutnih, verovatno se dogodilo nešto vrlo ozbiljno.

Opet se zapita za razlog telefonskog poziva glavnog inspektora De Robertisa. Ako je u pitanju bilo mesto zločina, zašto je zvao nju, koja u ovom gradu nije imala nikakvu teritorijalnu nadležnost?

Kako se postepeno približavala, primetila je neverovatnu gužvu. Pored službenih vozila i vozila hitne pomoći, parking je bio ispunjen brojnim privatnim vozilima, a da nisu bile u toku sahrane; malo je reći da je to bila apsurdna slučajnost s obzirom na vreme.

Omanja gomila raspoređena po čitavom prostoru u suštini je činila parking neupotrebljivim. Aurora je morala da vozi krajnje oprezno, s obzirom na to da su prolaznici delovali prilično nepažljivo, i na kraju je morala da se pomiri sa tim da ostavi automobil u jednoj leji pored vatrogasnog kamioneta.

Oseti da je preplavljuje izvesno nestrpljenje. Scene zločina su joj oduvek bile magnetski privlačne, ali ne iz onih razloga koji obično privlače znatiželjnike, one koji hitaju na mesto krvavog zločina zbog uživanja u jezivom.

Za Auroru je svaki put predstavljalo izazov da protumači pojediniosti koje otkrivaju modus operandi zločinca, u potrazi za indicijama koje mogu da dovedu do identifikacije ili barem da stvore osnovu za pravljenje profila.

Njen mentor je bio Ajzak Stoner, bivši specijalni agent FBI-ja kod kojeg je pratila seminare u glavnom štabu Biroa u Kvantiku u Virdžiniji. Zahvaljujući njemu je naučila da otkriva ključne elemente koji pro-maknu čak i kolegama iz Forenzike.

Morala je da sazna više o tome, ali je odolela iskušenju da ispita par bolničara hitne pomoći koji su ćaskali sedeći na podu ambulantnih kola, i sigurnim korakom se uputila ka grupici uniformisanih agenata koji su nadzirali ulaz. Bili su okruženi grupom novinara, od kojih su neki imali sa sobom kamere, ali većina je samo neprekidno kucala na tabletu. Neki od njih su bili koncentrisani na uzbuđene razgovore mobilnim telefonom. Drugi su sedeli na trotoaru i na laptopovima sa-stavljali svoje članke, verovatno da bi vesti na vreme izašle na onlajn portalima novina.

„Zamenica inspektora Skalvijati“, predstavi se, pokazujući legitima-ciju. „Moram da razgovaram sa glavnim inspektorom De Robertisom.“

Jedan od policajaca joj pokaza da nastavi duž staze koja je vodila u građevinu. „Naći ćete ga kod sedmog klaustara, iza galerije Anđela.“

„Kako, izvinite?“

„Samo pravo, inspektorko. Posle crkve, levo.“

Iako ne baš ubeđena da je razumela indikacije, Aurora se uputi pravcem koji joj je naznačio agent.

Njeno poznavanje mesta ograničavalo se na nekoliko istorijskih napomena. Znala je da je kartezijanski manastir sagrađen početkom devetnaestog veka, na mestu na kojem se nalazio drevni manastir kartezijanskih monaha, iza gradskih zidina. Bilo je tu jedno od najstarijih groblja sa spomenicima u Evropi, drugo po starosti, odmah iza groblja Per Lašez u Parizu. Preminule su pre toga sahranjivali u parohijskoj porti, prouzrokujući ozbiljne probleme javnom zdravlju.

Kada je prošla kroz kapiju, nađe se unutar dvorišta oivičenog stubovima. Orijeđišući se prema crkvenom zvoniku, uvuče se u prolaz sa leve strane. Prođe kroz niz povezanih hodnika, da bi se zatim našla unutar onog što je nekada verovatno bio manastir.

Tu je vladala mirna atmosfera, u jasnom kontrastu sa grajom i hatičnim metežom napolju. Čak je i vazduh bio razređeniji. U zelenom središnjem prostoru bili su uredno poređani brojni nadgrobni spomenici, od kojih su neki bili neverovatno privlačni.

Aurora je očarano posmatrala kip devojčice ljupkih crta i melanholičnog pogleda, sa haljinom koja kao da leprša na vetru koji neprekidno duva i kožom od kamena koju miluje sjaj mesečine.

Podaci stavljeni na nadgrobnu ploču, ispod ljubavne poezije, bili su dramatično srodni. Devojka se zvala Adelina, a život joj se završio sa samo dvadeset devet godina. Bila je istih godina kao Aurora sada. Ove godine će napuniti trideset, ali je septembar još uvek daleko.

Ko zna šta se dogodilo toj mladoj ženi, ko zna kakve su bile njene težnje pre nego što joj je smrt prerano prekinula život.

Posmatrajući statuu, Aurora pomisli da je neko ko ju je mnogo voleo želeo da joj oda poštu, posvećujući svoje sećanje nekoj vrsti večnosti.

Nije mogla a da ne pomisli na činjenicu da je, nasuprot tome, ona sama na svetu. Postojalo je vreme kada je mislila da ima sve. Ali je onda to izgubila u samo jednoj noći.

„Čaroban je, zar ne?“

Aurora skoro poskoči kada začu glas pored sebe. Radilo se o lepo odevenom starijem čoveku, sede kose savršeno začesljane unazad, i sa neobičnim štapom za šetnju sa drškom u obliku pseće glave.

Pitanje ju je zateklo nespremnu i zato je samo promucala nešto što je ličilo na slaganje.

„Osvrnite se oko sebe, gospođice“, nastavi on. „Da li biste ikada pomislili da ćete pronaći toliku lepotu na groblju?“

„Priznajem da sam pomalo iznenađena.“

Čovek napravi upadljiv gest, podižući ruku, da dâ svečani smisao svojim rečima. „Pre skoro dva veka, među najuticajnijim gradskim porodicama započelo je žestoko nadmetanje u izradi nadgrobnih spomenika njihovim najmilijima. Angažovani su najbolji umetnici tog vremena, koji su se snašli uprkos finansijskoj krizi u Italiji nakon ujedinjenja. Odavno su prošla ona vremena velikih narudžbi za ukrašavanje bazilika i katedrala, zato što ni Crkva u to vreme nije tako dobro stajala.“

„Nisam imala pojma o tome.“

„Mislim da ni naručioci nikada nisu bili svesni da doprinose stvaranju pravog pravcatog muzeja pod otvorenim nebom.“

„A kako vi sve to znate?“

Čovek se isceri. „Moglo bi se reći da živim ovde. Lep apsurd, zar ne? Živeti u gradu mrtvih.“ Za trenutak spusti pogled. „Ja sam običan čuvar, ali ponekad imam utisak da ovi kipovi mogu više toga da kažu nego živi stanovnici grada.“

Aurora pomeri čuperak kose iza uвета. „Zahvaljujem vam na tom lepom razmišljanju, gospodine...“

„Bentivolji, vama na usluzi“, reče i nakloni se.

„Drago mi je, ja sam zamenica inspektora Skalvijati. Ali vidite... mislim da sam se izgubila. Ovo je kao lavirint. Moram da se pridružim mojim kolegama u sedmom dvorištu, iza galerije Anđela, ali nemam pojma gde se ono nalazi i nesumnjivo je da kasnim.“

„Pa naravno, neću vas više zadržavati, zamenice inspektora Skalvijati“, reče Bentivolji uz dozu povlašđivanja. Pokaza na trem koji se isticao u dnu tog prostora. „Skoro ste stigli. Produžite u ovom pravcu i pronaći ćete svoje kolege.“

„Hvala“, reče Aurora.

Bentivolji joj uputi još jedan pogled. „Vi mi delujete kao dobra osoba. Ne kao neke, koje nemaju nikakvog poštovanja prema onima koji počivaju između ovih zidova. Ali ne zaboravite, postoje razne vrste anđela i

neki nemaju u sebi ničeg nebeskog.“ Kratka pauza. „To je anđeo smrti, onaj kojeg ćeš pronaći tamo dole.“

„Upamtiću to“, uzvratila Aurora, osetivši blagu neprijatnost.

Krenu odlučnim korakom, sa jasnim osećanjem da joj se ono što je čeka iza tog prelaza neće svideti.

Dok je odlazila, do nje dopre Bentivoljijev glas. „Ne bi trebalo re-metiti san mrtvih.“ Ton njegovog glasa bio je više molba nego pretnja. „Recite to svojim kolegama.“

3

Reči starog čuvara još su joj odjekivale u glavi dok je žurila da stigne do sedmog dvorišta. Šta god da je hteo da kaže, uspeo je da je još više zabrine, kao da iznenadni poziv glavnog inspektora De Robertisa nije bio dovoljan.

Čim je prošla pored stubova koji su ograničavali ulaz, našla se ispred prostora ograđenog zaštitnom trakom koji su nadzirala dvojica agenata u uniformi. Unutar tog prostora sve je vrvelo od belih kombinezona ljudi iz Forenzike angažovanih da pregledaju mesto zločina. Ali i dalje joj nije bilo jasno šta analiziraju.

Aurora nije imala dobar pregled terena, pošto su joj brojni nadgrobni spomenici zaklanjali pogled. Ali nešto se uzdizalo iznad kipova na koje su bila usmerena dva reflektora i osvetljavala scenu kao da je dan. Mogla je da prepozna raširena krila anđela, sa prstom podignutim prema nebu, kao da pokazuje put ka iskupljenju. Ipak, bilo je nečeg *pogrešnog* u toj skulpturi. Nečeg što Aurora u ovom trenutku nije mogla da odredi. Izgledalo je kao da su tu dva anđela, jedan ispred drugog. A jedan od njih nije delovao nimalo obasjan blaženim spokojstvom.

Nedaleko odatle, jedan sudski lekar živo je raspravljao sa čovekom u tamnom odelu.

Aurora priđe ograđenom prostoru i privuče pažnju agenata. „Zamenica inspektora Aurora Skalvijati iz Komesarijata u Sparvari“, predstavi se.

Mladić razrogači oči i promuća nešto nerazumljivo. Odluta pogledom nekoliko trenutaka, kao da nekoga traži.

Aurora je bila zapanjena. Izgledalo je kao da ju je sama činjenica što se predstavila dovela u nepriliku. „Moram da razgovaram sa glavnim inspektorom De Robertisom“, dodade, sričući reči.

„Da, naravno, ja...“

Iz neprilike je izvuče čovek od četrdesetak godina, crne kose i crnih brkova, koji su podsećali na brkove džentlmena iz nekih drugih vremena, i sa naočarima za vid sa plavim okvirima. Oko vrata je nosio lančić o koji je bila obešena značka i na sebi je imao svetli kaput. Proleće je bilo pred vratima, ali je noću temperatura značajno padala.

„Ja ću se pobrinuti za to“, reče agent. Onda pruži ruku Aurori. „Inspektor Kalcolari. Zadovoljstvo mi je što vas konačno upoznajem.“

Aurora se namršti, zbunjena. „Šta podrazumevate pod tim *konačno*?“ Kalcolari se zagonetno osmehnu. „Zar niste upravo stigli?“

„Došla sam najbrže što sam mogla, ali su putevi iz Donje takvi kakvi su.“

„Naravno“, promrmlja skoro za sebe Kalcolari. „Slušajte me. Moram hitno da se vratim u Kvesturu, ali vas ostavljam u dobrim rukama. Zamenik tužioca Gandolfi je već otišao, ali glavni inspektor De Robertis i zamenik tužioca Paolači znaju svoj posao.“ Nastade pauza, tokom koje se zagledao u brojne prisutne predstavnike snaga reda. „Ah, eno. De Robertis je onaj u jakni i sa kravatom, razgovara sa sudskim lekarom. On će vam reći... hm... kako stoje stvari.“

„Izvinite, inspektore, ali da li biste mogli da mi, pre nego što odete, ukratko objasnite razlog mog prisustva?“

„Dogodilo se ubistvo, kao što možete da pretpostavite. Ali vas molim da sami pogledate.“ Uputi se ka izlazu. „Doviđenja, Skalvijatijeva.“

Aurora je bila zbunjena. Izgledalo je da ovde svi znaju sve o njoj. Dade znak mladom policajcu stražaru i preskoči zaštitnu traku. Oprezno, pazeći da ne zgazi nijednu od tačaka koje je Forenzika označila kao interesantne, priđe centralnoj zoni.

Ali ništa nije moglo da je pripremi za ono što je ugledala.

4

Telo čoveka bilo je u uspravnom položaju, postavljeno uz kamenog anđela, ali kao da je i samo imalo raširena krila. Bila su to njegova rebra,

odvojena od kičmene moždine, raširena i zajedno sa kožom leđa kukama pričvršćena za krajeve statue, tako da ostane na nogama.

Na sebi je imao samo pantalone. I stopala su mu bila bosa. Ruke postavljene ispred stomaka, zglobova vezanih trakom koju koriste električari, tako jako stegnutom da je ostavila oštećenja na koži.

Glava je bila nagnuta napred, oči poluotvorene, a crte lica zgrčene zbog mučenja kojem je bio podvrgnut. Nije mogao da viče, zato što su mu usta bila zašivena iglom i koncem.

Mada užasnuta, Aurora odole iskušenju da skrene pogled. Proguta pljuvačku da izbegne povraćanje, i pokuša da se seti predavanja Ajzaka Stonera kako bi odvojila emotivnost od racionalnosti.

Ali bilo joj je teško da ostane ravnodušna pred tim prizorom nečuvanog nasilja. Neko je iskoristio to ljudsko telo kao predmet, predmet svoje opsednutosti.

Aurora nije sumnjala da je reč o psihopati. Nekom ko je nakon što je obavio svoje delo ostavio neizbrisiv trag na koži žrtve.

I zaista, na grudima je bio istetoviran natpis. Natpis sastavljen fino ispisanim gotskim slovima i drevnim šiframa.

Natpis koji je uzvikivao njeno ime.

Aurora Skalvijati, pisalo je.

5

„Skalvijatijeva.“

Pozvao ju je čovek koji se malopre raspravljao sa sudskim lekarom. Imao je oštar pogled i kosu namazanu briljantinom, kao u spotu za sportski automobil iz šezdesetih godina. Bio je viši od nje najmanje dvadesetak centimetara. Nosio je elegantno odelo, a u džepčiću sakoa imao je okačenu značku koja ga je kvalifikovala kao operativca sudske policije. U ruci je držao fasciklu.

Aurora skrenu pogled sa mesta zločina, uprkos tome što su joj se glavom rojila pitanja. Želela je da se potpuno izoluje, da ne obraća pažnju na ovog neprijatnog sagovornika i da se koncentriše samo na indicije.

Bila je zbunjena, uznemirena. Osećala je da joj izmiče tlo pod nogama. Ovo što je upravo videla nije imalo nikakvo logično objašnjenje